

5 Kern 240(1-31)

DE
MORTE FOETVS
EIVSQUE DIAGNOSI

INDVLTV
GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
PRAESIDE
D. ERNESTO GOTTLOB BOSE,
THERAP. P. P. O. FAC. MED. DECANO
ACAD. DECEMVIRO, COLLEG. MAL. PRINC. SODALI
ET APVD LIPSICOS POLIATRO

PRO GRADV DOCTORIS
DISPVAT
CAROLVS AVGVSTVS KÜHNE

SCHAFSTADIENS.
MEDICINAE BACCALAVREVS.

A. D. XXX. SEPTEMBER. MDCCLXXXV.

LIPSIAE
EX OFFICINA KLAVBARTHIA.

MORTE FORTVS
DIVSIVE DIAGNOSI

INDIVV
GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS

P R E S I D E
D. ERNESTO GOTTLOB ROSE

ACADEMIAE MEDICINAE COLLEGIUM IN VNI
VERSITATE KAROLINA SODALITAS
ET ACADEMIAE MEDICAE

PRO GRADU DOCTORIS

D I S S E R T A T I O
CAROLVS AVGVSTVS KUNNE

M. D. CCC. XLIIII. MDCCCXXV

L I P S I A E
EXI OPTICINA KAROLINA

§. I.

Eti ea, quam foetus humanus in vtero vivit, singularis prorsus vita est, quippe quae non propriis solum, quod in natis ita euenit, viribus peragatur, sed alienis accedentibus suffulta, excellentior quasi existat, ita quidem, vt resistere variis incommodis, integritatem perturbantibus, posse videatur: non minus tamen exposita est multis iniuriis, quibus aut labefactetur aut supprimatur. Quum enim non eae tantum agant caussae in embryonem, quae euolutionem corporis perficiunt, quarum peruersus agendi modus tenerrima flamina laedere potest efficaciter, sed eae quoque accedant, quae in corpus grauidae vim suam exferunt, et per hoc ad illum deferuntur, non sine ratione adfirmare cogimur, multiplicari conditiones vitae foetus infidiosas. Ob magnum itaque earum numerum, qui ex omni morborum vniuersalium atque particularium fonte simul deriuari debet, ampla admodum nozarum, foetui infestarum, enascitur disquisitio, quae simul omnem

omnem occupat medici attentionem, eiusque singularem prorsus exposcit sollicitudinem, tum in praecauendis malis metuendis, tum in praesentibus tollendis et immutandis. Nostra vero nunc non est intentio, aut scribendi finis, ut eas omnes inuestigemus conditiones aut modos, quibus possit foetus vita in periculum adduci, quum non paucae earum causarum tam obscurae sint, nec non tam parum quandoque aestimentur, ut aliquando absuisse iudicentur, ni in effectibus adhuc superstites detegerentur. Quid, quod astutae non raro femellae fictas veris, potissimum in foro, substituunt: quas curatior tantum medici prudentis peruestigatio, iudicisque sollicita quaestio enucleare valet. Interim ex his non obscure patet, maxime ad ea, respiciendum esse signa, quibus declaretur aut foetum aut neogenitum fuisse enecatam, in quibus itaque colligendis versatur tum medicus clinicus, tum etiam forensis. Hic quidem, dum, si de neogenito quaestio mouetur, num intra vel extra vterum amisit vitam, ille, dum de foetus vita conseruanda, quae in discrimine versari videtur, indefessus dispicit. Hinc sponte in duplicem diuellerur partem tractatio, partim ad medicum medentem, partim ad forenses pertinens. Sed, quum neminem fugiat, in quacunq; corporis humani affectione, multo magis in ea, quae vitam abripere potest, praecipue causae scrutinium esse suscipiendum, nec nos de signis cum aliqua certitudine agere posse praeuidemus, nisi prius aliquantum causarum disquisitionem instituerimus.

§. II.

Permagna est, ut antea diximus, earum rerum, quae cum aliqua vi et impetu funesto in foetum agere possunt, cetera, quam in scenam nunc producere quamuis nec aue-

mus

mus nec valeamus, praecipuas tamen aliquas praetermittere non possumus, tales quidem, quae in discernenda vita medico clinico atque forensi perpetuo ante oculos quasi versari debent. Eae autem ad foetum ipsum, ad eius receptaculum, uterum nempe, tandemque ad matrem, utero gerentem, commode referuntur. Dum vero foetum, sibi ipsi struentem insidias, adducimus, ita id intelligendum esse volumus, ut in eius iam corpore latere atque contineri volumus, conditionem aliquam, vitae contranitentem virtuti. Vix enim a certitudine abest eorum sententia, qui prima animalium et praesertim hominum rudimenta iam aliqua laebe adfecta adsumunt, quod partibus non solum plene deficientibus, aut male etiam collocatis, sed etiam a communi decenteque figura abhorrentibus, monstrorum nomine, prodeant. Male vero ageret is, qui vel matris vel alius cuiuscunque causae culpam argueret, quam adeo clare originis indoles docet. Nil enim nisi eas suppeditat mater condiciones, quae ad evoluendum stamen illudque augendum requiruntur, quae ab affluentibus eius succis dependent, quibus ante rite conformatae partis, quamcunque humorum indolem, si ipsi matri noxia euadere non debeat, tibi finxeris, praesentia deleatur vel congrua reddatur. Num vero in tenui illo motu tanta sit agendi potentia, accurata virium mensura nos dubitare iubet. Interim non negamus, maturiorem foetum, cui maior inest sese mouendi potentia, noxam inferre posse parti et topicam sibi contrahere laebem, itaque, licet idem rarius fiat, incremento convenienti partis cuiusdam obesse, nunquam tamen plane partis destructionem efficere. Nec inficiamur, alias, ad corpus fetus delatas, causas talem in eum facultatem exferere et vim, quae mutilationem producat, etsi de imaginatione materna adhuc dum in utramque disputatur partem, hos tamen, utpote

non inhaerentes aut natas in eius corpore, huc vix referre poterimus. Eae quoque serius dignoscuntur, nec a medico clinico leuari poterunt, nec a forensi ceu tales, quae puerperam accusent aut liberent, adsumi. Magna deinde hominum diuersitas, quae in robore est viuentium, non obscure nobis persuadet, etiam innatam quasi stamini debilitatem eius vteriori obeffe incremento, vt pereundum sit embryoni, prius ad suam quam deuenit perfectionem. Cuius tamen tam obscura sunt indicia, vt, mortis causam quidem continentia, prius non pateant, ac dum abortu eiectus embryo oculis iudicioque submitatur. Non parum etenim huc aliquando tribuere potest id receptaculum, in quo viuut, atque ad certum vsque tempus egregie conseruatus, nutritus auctusque viget foetus, nimirum vterus maternus. Eam docet anatome illius esse indolem, quae et dilatationis capax sit, neque tamen relaxetur, et stringendi sese potentiam habeat. Vtriusque virtutis praeternaturalis conditio non molesta tantum, sed nociua quoque foetui, in eo contento, potest euadere. Sicuti enim per aetatem elastica et muscularis eius fabrica, ob inductam ipsi rigiditatem, inepta redditur alendo foetui; ita absque hac conditione per varias, nec semper determinandas, causas, in grauidis feminis vteri compages dura resistit vteriori expansioni, quae foetus incremento limites ponens, eum necet. Immo observatio atque experientia confirmat, non deesse exempla grauidarum, quae, quum aliquoties ad certum demum tempus vtero gesserint, mox abortum fuerint passae, quo ipso simul ad gradum quendam vterum tantum extensionem permittere intelligitur. Vt de contrario eius statu, relaxatione nempe incongrua dicamus, vix opus esse censemus, quum facile vnusquisque prospiciat, propter debilitatam, conceptum retinendi foetum, facultatem, eum citius effundi ac perdi,

~~_____~~

7

perdi, quam de vita eius certi reddamur, nec non inde, si ad gradum aliquem resistens dilationi virtus vigeat tantum, iterati abortus causam et effectum repeti debere. Haec, quae in utero, seu viscere, nascuntur vitia, ab aliis non sunt immunia, quae aliunde accedunt, et ex matris corpore, cuius pars est, huc transferuntur, ut difficile denuo sit, unicam nocendi causam accusare, quae sit composita aut ex variis unita. A matre nimirum nemo dubitat sanguinem succosque tradi foetui, quibus stamen et nutriatur et foueatur euoluaturque, tandem vero ad eam deducatur magnitudinem, quae partus necessitatem faciat. Num morbosae conditiones ad foetum a matre deducantur, alia enascitur quaestio. Hereditarios quidem morbos saepius accusari observamus, id vero eosdem per familias quandoque regnantes, testari creditur, hos tamen alii, ut LOUIS, *dissertation - comment se fait la transmission des maladies hereditaires*, constanter negare annuntur, id tamen multis exemplis comprobatur HALLERVS, *Element. physiol. corp. human. Vol. VIII. p. 96.* quibus ab utroque parente labem ad prolem progredi patet, quodque venereorum morborum, in innocentem infantem continuatorum, quotidiana docet experientia. Nolumus tamen prolifici spermatis moleculas accusare, tum ratione proportionis aut mixtionis diuersae, quod RAVLINVS *sur la phthisie* Sect. II. cap. 2. suspicatur, quippe quae conditiones et obscurae sunt et ambiguae. Quo certius e contrario est, matrem suis sustentare foetum opibus, eo luculentius apparere arbitramur, sanitatis et morborum, quibus illa conflatur, effectuum vim ex illa in hunc esse redundaturam. Quum enim ab integritate functionum omnium, inter se conspirantium, sanitas pendeat, rite elaboratos atque conuenienter mixtos succos grauidam, sanguinem succosque ita comparatos, ad eum, quem gestat, foetum transmittere, cum-

eumque sanum seruire, confidimus. Eandem vero, cum morbis conflantem variis, minus etiam nutritum et debiliorem parere infantem comperimus. Quo grauioribus itaque sunt morbi imperus, quo difficilioribus illi supati symptomatibus, quo maiorem praeter ea humorum dyrcrasiam produunt, aut efficiunt, eo magis fraudi quoque sunt teneriori vteri incolae, nec non, quod eius incrementum cohibent, quandoque illum plane supprimunt. Si deinde in omnem viuendirationem intuemur, non molestias tantum perferendas esse a pauperioribus, vtpote ipsam matris vitam infestantes, sed desidiosam pariter ac voluptuosam vitam ditiorum insidias fruere foetui perspiciemus, vel inducendo dispositionem ad aegritudines, vel eas excitando. Vitia scilicet diaetae omnia, sicuti largissimam morbis offerunt opportunitatem, ita magis citiusque in grauidis idem praestant, ex variarum functionum laesionibus. Sunt qui motus corporis vehementes satis tuto perferunt, egregios nihilo fecius et fortes generant infantes, immo in victu quandoque errores committunt nec exiguos, nec infrequentes, vt iudicium inde depromendum fallax esse videatur, consuetudini tamen aliquid dandum esse censemus, quae magnam exercet tyrannidem, robori vero singulari corporis molestias infert, non raro diu sine euidente tolerandas noxa. Si vero egestate pressa grauida suum vix sustentauerit corpus, quo minus possit eadem aliud eodem alere victu, quis non perspicit? Inde nimirum marcidi flaccescentesque nascuntur infantuli, qui luculenta secum deficientis nutrimenti adferunt testimonia. Hinc manifestum id magis redditur, si gestationis tempore, graui et pertinacius corpus affligente morbo conflictata fuerit grauida, in primis tali, qui neruis inimicus, totam sane machinam concutit, quo non debilitari tantum, sed plane potest foetus vita sua pri-

priuari. Immo animi etiam pathematibus impetuosioribus ea inest vis atque facultas, vt, sicut repentinis mortibus opportunitatem faciunt, ita quandoque omni pene sua virtute ad foetum deferantur eundemque in vtero necent. Multo minus dubitatio de externis, corpori grauidae illatis, iniuriis orietur, eas foetui valde periculosas futuras esse, quo maior scilicet earum actio fuerit: huc lapsus, percussio, conuulsio, mala per verbera tractatio, similiaque pertinent, quales etiam in foro astutae fingere solent mulierculae, testimoniis tamen confirmandas condiciones. Pericula tandem alii subeunt foetus, a mala eos necandi intentione atque studio matris, si variis corporis, imprimis ventris, contusionibus, musculorumque peruersis agitationibus, vti praestigiaticum mos est, consulto vim inferunt vtero, abortus forsitan mouendi causa aut, si remediis vtuntur, huic fini destinatis. Licet enim hisce pharmacis non semper suo potiuntur voto, quum experientia doceat, aliquas copiosiore quoque vsu eorum nihilo secius sanum seruasse et edidisse infantem, leuiora e contrario remedia euacuantia vel magis eccoprotica tantum, perdidisse foetum: animi tamen consilium, poenam iamiam atque animaduersionem meretur, nec non ipsa grauidae, tales medicinae adsumentis, mutata corporis dispositio atque conueniens virtus labefactata causa existit pereuntis embryonis. Hae itaque cum multis aliis momentis praebunt sufficientes causas, quae nociuae sunt nondum nato aut nascendo.

§. III.

Vtut vero in his, si accurate diiudicantur, insunt indicia, quae de vitae foetus periculo, vel metuendo vel facto, nos instruere valent, rite tamen ac studiose adhuc perpendenda sunt fundamenta, quae signis colligendis fauent. Haec

B

autem

autem a causis illis pendent, et ab effectibus earum desumenda sunt, quorum triplex genus antea considerauimus. Singula tum clinico, tum forensi medico vtilia futura sunt, etsi quaedam obscura, quae ambiguum tenent iudicem; alia euidentiora deprehenduntur. Ad foetum, in vtero adhuc detentum, si respicimus, eum aliqua sui parte mutilatum esse, vel monstruosam eius conformationem euenisse, nihil est, quod significat, siquidem eius incrementum, non obstante tali defectu, nihilo tamen minus liberrime fiat. Sunt, qui valide commotam grauidae imaginationem, aut post perperam vehementius animi pathema vim inferri debere nutriendo embryoni arbitrantur, nec incongrue, dum ex his *ἀρροφία* non raro sequitur, totius nimirum corporis perturbata oeconomia, quae foetui quoque mutationem infert, sed mutilationem inde subsequi, nullo euincere argumento valent. Quid? quod si foetus, vti aliquando sine praegressa eius modi commotione corporis mentisque fieri solet, secum defectum adduxerit, aut male conformatae partis formam, anxie potius de causa efficiente anquirunt, et pro anamnastico habent signo, quod per naturam accidisse supra monuimus. In primis, quoniam disquisitio demum confirmare debet, quod opinio praeconcepta supponit. Sunt tamen eius modi adfectiones grauidae a medico, vt noxae, ad vitae integritatem tum matris tum foetus concutiendam aptae, noscendae, nec non sollicitate obseruatae, leniendae atque, si fieri potest, corrigendae. Si porro vteri laxitatem vel stricturam velimus accusare, seu topicum vitium, ex totius corporis habitu temperamentoque diiudicare necesse est, nec specialia quaedam signa inuenimus, nisi, quod abortum reiteratum, absentibus aliis grauioribus causis, sponte accidisse obseruemus, possitque partialis, cum generali laxitate morbosa apparente, strictura

II

Cura adesse. Illud autem laxitatis signum, qua uterus ob orificii sese constringendi impotentiam sperma virile, ipsi applicatum non retinet, sed protinus emitit, quod magnum est foecunditatis periculum, iam ad nos non pertinet, et a medico clinico forte remediis roborantibus leniterque adstringentibus emendatur. Luculenta magis sunt indicia, quae grauidae constitutionem manifestant et acrimoniarum praesentiam declarant, v. c. luis venereae, scorbuti similitudineque morborum. Quo maior enim humorum dyscrasiae gradus persensitur, eo evidentior, ob inquinatos mater- nos succos, habebitur prognosis de indole corporis foetus nutriendi. Alii etiam morbi, iidemque transitorii et per coctionem crismque iudicandi, quod de febribus acutis, biliosis, putridis, epidemicis, nec non exanthematicis valet, ex suis dignoscuntur signis, quae medico practico formandae indicationi sua suggerunt momenta. Nec inde semper periclitatur foetus, ut metus labefactatae eius vitae, restituta nimirum post ea et feliciter refocillatis viribus matris, vegetus ille integerque compareat aliquando. Equidem in diaceticis, quas pro more hodierno varie committunt grauidae, vitium ea est potentia, ut in corpus matris aequae ad foetus agant, quae nutritio potissimum succo alienam conciliare queat indolem, nec non suspicionem moveat, fore, ut foetus quoque depravetur: verum, quod eam anamnestica signa medicum ad diiudicandam male nutriti foetus causam ducunt, nunc simul prognostica exhibent, quae doceant, quid a foetu sit expectandum, qualemque is suae vitae noxam incurrat. Quare ad emendandos illos errores non exiguo opus est studio, quod medicus clinicus, per prophylacticam quoque curam adhibet, ad servandum aequae ac fortunatum reddendum embryonem. Solent interim in foro quandoque ab astutis, fraudulentisque

puerperis praetendi eius modi conditiones, quae, dum euitari non potuerint, vt aiunt, pernicioni fuerint foetui, cuius tamen rei et hallucinationis veritas, sedulo peruestigata causssae virtute, quae egisse dicitur, patefcet ex signis, in corpore neogeniti animaduertendis, ne fictione decipiatur iudrx. Idem etiam euenit, si illatae externae iniuriae vis accusatur, cuius in matre, v. c. post editum infantem, nulla amplius supersunt vestigia, de quibus, num ad foetum transmissa fuerint, eiusque integritati nociua extiterint, non nisi post partum, explorato eius corpore atque comparatione effectuum cum causa potest intelligi. Sed, quod deinde in ipsa matre contineri rationem supra declarauimus, quae sanum, vel debilem, vel morbosum reddat foetum, omnes hic singularem habebunt vim conditiones, quas in grauidis obseruamus. Quis enim non coniceret foetum laete viuere ac crescere, si mater conueniente cum appetitu et ciborum assumptorum laudabili digestionem, sanguinis succorumque debita elaboratione, acrimoniae et cuiuscunque dyscrasiae absentia, prompta atque expedita secretionum excretionumque administratione, menstruorum quoque defectu, nihilo secius, vtero, sensum magis tumente ventre, gerere et incolam vteri sensum magis moueri alacriter percipiat? Quis contra male se habere foetum non argueret, si functiones varias matris ab inhaerente morbo laborare inueniat? quis ex impuro eiusmodi fonte riuos quoque inquinatos promanare non suspicaretur? Quo plures autem materni corporis actiones impediuntur, eo grauius etiam adfici foetus debet. Magis, si nobilium, quorum summa ad bene valendum est necessitas, viscerum actio vel leuius vel grauius adfcitur. Phthisicae in primis, si iam perpeffae fuerint morbum diutius, quum se ipsas seruare non possint, aegrius sanum edent infantem, vt ipsius morbi iadoles atque hinc sequelae, quod iam in-
 nu-

nimus, multum ad praesagium vitae et mortis instantis foetus conferant. Sunt quidem aliqua in contrarium exempla, illa tamen non perpetua, morbique materni notas vel in foetu marcescente facile detegimus, vel in eodem ante partum enecato. De cacochymico eius statu ex boni nutrimenti defectu neminem dubitare arbitramur. Aliter vero sentiendum erit de inducta ex animi consilio morte, qualem per abortiva remedia introduci posse non plane infitiamur. Hunc in finem solent omnia sic dicta emmenagoga eaque non nunquam fortiora adhiberi, quorum sane usurpatorum, si corpus maternum non mutauerint, signa quidem non conspiciuntur, si vero labefactauerint matrem, quod non raro contingit, tunc etiam in foetus incremento eiusque habitu externo, in vita post partum, aut in ipsa eius morte indicia habebuntur non obscura.

§. IV.

Et si vero ex his signis varia, ad vitam vel mortem foetus pertinentia momenta elucescunt, tamen cuncta non ita comparata sunt, ut in diiudicando vero statu aequae sint vim aequalem habitura. Alia nimirum antecedentem grauidae, hinc foetus nutriendi statum indicant, et secundum pathologos anamnestica vocantur, alia futuras mutationes declarant, et prognostica appellantur, alia deinceps de praesenti nos instruunt conditione, et diagnosticorum nomine veniunt. Singula medicum clinicum instruunt eiusque animaduersionem merentur, in diagnosticis perscrutandis potissimum occupatur forensis, quippe qui suum de iis, quae in corpore foetus adnotantur, debeat exponere iudicium. Abortus itaque reiteratis iam vicibus contingens, nulla nempe alia causa accedente illumque producente externa, in solam uteri dispositionem coniiciendus, eam ex ἀναμνήσει in foro habe-

habeat, ut inculpati remediū abortiui suspensionem culpamque auertat, in medica praxi vero, ut indolem prauam vteri emendare studeamus. Ipsemet noui exemplum honestissimae feminae, quae aliquoties, cum magno familiae luctu, passa erat tertio plerumque grauiditatis mense partum praecocem, licet vix leuem, committeret, euentui tali fauentem, errorem, tandem correctā humorum dyscrasia ac bene obfirmato corpore enixa est foetum perfectum vegetumque. Quanto magis illa mortis foetus antecedentem quandam causam arguent, si de peruerso vitae genere, similibusque conditionibus grauidae constiterit. Quare in vitam ante actam sedulo inquirendum esse arbitramur, quum, quod iam notauius, inde perspici queat, partim quid metuendum sit, partim quid euenerit, quum deinde, quid molendum sit, intelligatur a medente. Namque non parum interest, publicae atque priuatae vtilitati, nasci et plurimos et integros valetudine rei publicae ciues, quod, ut fiat, simul perspicientiae et consilio debetur medicorum, qui in obseruatione rerum omnium, ad diaetam pertinentium non exiguam esse vim seruandae salutis docent, hisce vero ordinandis suam elocant operam. Hinc certiores redduntur de cura instituenda, ad vitam prorogandam laudabiliterque perficiendam foetus in vtero, quae sane subsistere nequeat cum iis rebus, quae aduersae sunt eius integritati.

§. V.

Egregia vero illa signorum variorum vtilitas in definienda mortis diagnosi redditur excellentior ex animaduersis in foeta praesentibus, momentis, quorum praecipue nunc placet rimari naturam. Facile quibus nobis adstipulabitur, duplicem esse instituendam disquisitionem, aliam, quae ad foetum adhuc in vtero detentum spectat, alteram quae ad illum natum

tum vel nascentem. Priorem coniectura ex signis manifestis adsequimur, alteram maxime ex ipso eius adpectu. Quae enim vbique nos manent vitae pericula, illi nec deerunt, tum ante tum in et post partum, quae singula iam sunt perpendenda. Recte valentem vegetumque foetum, si ad eam deuenit magnitudinem, quae, non obstante eum circum fluente humiditate, propter vteri nondum sufficienter factam expansionem, ad parietes eiusdem eum facit allidere, motum, etiam percipiendum, in ventre producere, omnes norunt. Nec non subsequente tempore pro ratione incrementi foetus augescere motus. Hos vero nonnunquam imponere disquirentibus vel ipsis grauidis, bene monent doctores obstetricii, ni recte eosdem a variis, in intestinorum canale contentis irritantibus flatibus, inde excitatis borborygmis, immo spasticis intestinorum constrictionibus, quibus aliquando partes eorum in tumores, etiam duros leuari obseruamus, discernere studeant. Quod eam, ob rationem non reticendum esse putamus, quod obseruauimus, infanticidii inculparas, eam ob rationem vixisse foetum adfirmasse, quod motum eiusdem in partu quoque se animaduertisse statuunt, quum tamen putridus iam iam is fuerat deprehensus. Id, quod sub hoc tempore aliquando non difficulter euenit, quoniam inordinati et conuulsiui motus in vniuersum, sic etiam intestinorum, motem foetus antecedere vel comitari solent. Leuis autem ab initio motus vigorem semper maiorem acquirit, quo debilior is contra redditur, continuata grauiditate, eo magis de sanitate et vita periclitari foetum indicat. Si tandem omni adhibita cura, quam praecipit ars obstetricia, sub congruo etiam grauidae situ, motus percipiatur nullus, tunc certius de morte foetus percipitur signum. Solent tamen moribundi quoque embryones non nunquam tumultus excitare, quod pro vitae alacris indicio haberi possit, conuulsionis vero effectus

etus est et proxime subsequente silentio confirmatur. Sequitur tunc alia euidentium signorum caterua. Mox enim ab initio paruo, deinde grauiore horrore concutiuntur grauidae, quem excipit calor febrisque. Interceptus scilicet, qui foetum interest matremque, continuus humorum mouendorum nexus, itus reditusque eorum, rationem horum incommodorum continet. Quare non raro nausea, prostratus appetitus, vomendi conatus, vel ipse quoque vomitus cum totius corporis languore atque motus muscularis difficultate accedit, immo hilaris ante femina tristis euadere et abiecto esse animo consuevit. Vterus, qui antea multum extendebatur et valide prominebat in ventre, eiusque hypogastrica aequae ac umbilicali regione, is nunc sensim magis subsidere incipit atque vere collabi, quod defunctus iam embryo nec aquas mouendo, nec sui corporis motu distensionem excitat, quid, quod in omnibus morientibus iamiam notamus, plenum quasi et expansum corpus flaccescere atque constringi. Quo facto nouum accedit indicium ex singulari pondere, quod grauida ipsa sentit: globum etenim durum pro diuerso corporis situ hinc indeque volutari percipit, qualem et ii persentiscunt, qui obstructo vel induratione scirrhusa laborante viscere infestantur, qualemque grauitatem ingentem inesse omnibus cadaueribus animaduertimus; nec mirum, quod leuitas corporis a vita eiusque pendet caussis. Quae in pelui sitae sunt partes, magis inde afficiuntur et compressae non amplius sua vtuntur libertate, vesica irritatur vrinaria et intestinum rectum, vnde illa recusat suum retinere liquorem, hoc tenesmo excruciat. Certitudinem inesse hisce notis, neminem quidem dubitaturum esse confidimus, iungunt vero his alia sese momenta. Abdomen, quod collabi diximus, nunc etiam frigere incipit, caloris nimirum naturalis partem amittere, in mammis obseruatur detumescencia, praecipue, si maturior iam foetus vitam ami-

amiserit suam. Hae nimirum, ob affluentium succorum copiam antea turgentes, nunc concidunt et molliores redduntur, quod etiam virget HIPPOCRATES Aphorism. V. 53. *δικοσαι διαφθειρειν μέλλουσι τὰ ἔμβρυα, ταύτησιν, inquit, οἱ τιτθοὶ ἰσχυροὶ γίνονται.* Graciles enim aut flaccidiores factae mammae eum vigorem imminui declarant, qui adesse ad veram foetus nutritionem debebat. Quare idem HIPPOCRATES Aphor. V. 52. *Ἦν γυναῖκί ἐν γαστρὶ ἐχέσῃ γάλα πολὺ ἐν τῶν μάζων ῥυῆ, ἀσθενὲς τὸ ἔμβρυον σημαίνει,* quod GORTERVS in *Medicina Hippocratica ad h. l.* recte explicat fieri, quoniam foetus minuit vteri vigorem debilitatus, ob actionem vteri pariter debiliorem, quum e contrario, *Ἦν σπυροὶ δι μασθοῖ ἔωσιν, ὑγιεινότερον τὸ ἔμβρυον σημαίνει.* Totius namque corporis aliqua esse debet firmitas, quae pariter vtero largitur vim et plenam foetum nutriendi potestatem. Vnde pariter subitanam mutationem quamcunque periculosam iudicat, iterum HIPPOCRATES dum Aph. V. 37. *γυναῖκί ἐν γαστρὶ ἐχέσῃ, Ἦν δι μασθοῖ ἐξαίφνης ἰσχυροὶ γίνονται, ἐπιτρώσκειν* indicat, abortu nimirum, ob robur mutatum et deiectum, non praecauendo. Est enim vterum inter mammasque singularis quidam consensus, quem num a venis, quae veterum est opinio, num ab arteriis ex recentiorum mente, an a nervis deduxeris, iam non curamus, quum practica observatio sufficienter doceat, vtriusque partis eam esse connexionem, quae in statu grauiditatis et partus et mutationum cum eo coniunctarum, singularem analogiam monstret, ita quidem vt ea, de qua mox diximus, conditio, genuinum diiudicandi criterium praebet. Sed obiicient alii, ad aetatem foetus respiciendum esse, quod, quo propior is a sua distat origine, eo quoque obscuriora reddet haecce signa, quandoquidem primis mensibus gestationis parum mutatae mammae inveniuntur. At nec soli huic indicio fidendum esse volumus, alia

C

simul

simul sunt perpendenda, quae coniuncta veritatis evidentiorum reddunt notitiam. Accedit etiam, quod natura, mortuo foetui domicilium non amplius concessura, eum protinus expellere adnitatur variis nixibus, qui novam suggerant conditionem, qua foetum decessisse e vita internoscere valeamus. Praeter enim id, quod lac aut serum copiosius exstillat atque profluit ex mammis, etiam nunc inquietudo singularis. cum nouo febrilium symptomatum incurfu, spasmus imi ventris, et omnes, qui partum futurum significant, molestiae accedunt. Dolorum nempe ea est ratio, quae in partu naturali adnotatur, admodum per se incommoda, quae in iis, quae grauiditatem negant, aequae ac in iis, quibus ex mortuo embryone praematurus est metuendus parrus, si accesserint, utique animaduerti poterunt atque discerni, sed facilius ab iis, quae iam peperere. Ut plurimum hos dolores partus protinus non sequitur, praecipue, si maturior foetus fuerit, quiescere tamen vix sinunt adfectas, etsi loco suo se mouere nequeant et ingressus cohibeatur, usque dum dolor praeterierit. Tanta etiam non raro cum his coniuncta est anxietas et praecordiorum angustia, ut vix se continent, dentium nonnunquam stridore corripiantur, mire corpus agitando. Si ex his praecurrentibus quasi doloribus veri nascuntur, vterique constrictio consequitur, breui excutitur ex utero embryo. Dum vero haec fiunt, alia simul eueniunt, quae foetus mortem manifestant. Quum scilicet aquae, quae illum circumfluunt, ante partum destillantes, in sano foetu sint albae, tenaces et magis mucosae, nauseoso quanquam odore imbutae, nunc cum sanguinis profluuio tenuius, acre tamen serum foetidi putridique odoris exit, a quo caseosa quasi materia, qua totum solet neogeniti corpus obductum cerni, maximam partem soluitur, ut puriorem magis demortuum embryonem prodire videamus,

ac

ac viuum, spurcitie tali contaminatum. Quam leuem visuram conditionem in disquirendis, qui pro demortuis venduntur neogenitis non plane negligendam esse censemus, in foro quoque attendendam. Reliqua, quae in partu naturali viui foetus obseruantur, momenta, nec hic desunt, nisi, quod demortui embryonis partus cum difficultate non raro contingat. Putrida vero, ex vtero exhalans, mephitis tunc euidentius percipitur, si foetus, sua priuatus vita, per aliquot tempus, quod diurnum esse non debet, ibidem restiterit. Variam eius originem adsumunt, quam facto demum partu curatius valemus definire, an scilicet a dimisso foetus meconio proficiscatur, an ipse foetus putredine magis minusque fuerit dissolutus, num placentae corruptio eius fontem constituat: nec dubitandum est, amnii nauseosam indolem quidquam simul conserere, quippe qui putrilaginis naturam facilius possit adsumere. Tantam vero, quod alii hallucinantur, esse foetoris huius vim, vt mater suis pulmonibus respiratione foetentem dimittat halitum, ridiculum esse iudicamus, quum sine magno ipsius grauidae damno et vniuersali paene corporis corruptione hoc euenire nequeat. Interim nec desunt exempla, quod foetus, licet demortuus, nascatur integer sine putredinis nota, in hoc itaque haec et alia aberunt signa. Sic, si v. c. externa quadam violentia grauius adficitur mater, amittet vitam protinus embryo, sed accedens dispositio ad partum subitanea, non nisi mortuum natum iri suspicionem mouet, qui pauco hoc intercedente tempore putredine tangi vix potuit.

§. VI.

Quoniam vero grauida ab iis, quae foetum vita priuant, conditionibus non parum patitur, immo labes eius morbosa optatam simili euentui largitur opportunitatem, non potest

non illa vicissim ab iis, quae embryoni noxae sunt, et vehementer quidem perturbari peruersitatibus. Mirum itaque non est, si eius labefactetur integritas et vegeta sanitatis in corruptae indicia, in externo quoque habitu conspicua, sensim deleantur atque euanescant. Interim, quod aliae quoque causae simillima symptomata excitare valent, in his eam, ac in ante dictis euidentem certitudinem non haberi vtiq̄ue non diffitemur. Coniuncta potius haec phaenomena, relata ad certiora, aliquam efficaciam probandae veritatis praestabunt, solae autem a defensoribus, quibus reas, de morte foetui illata, exculpandi officium incumbit, adductae vim probantem non adsequuntur. Eadem interim praetermittere nolumus, quod partim, vti iam notauimus, prorsus reiicienda non sunt, partim medicum clinicum ad pleniorum conditionum in grauida praesentium, explorationem inuitant, immo, inuenta causa curatiusque peruestigata, grauidas a metu, quo non infrequenter multum percelluntur, liberant. Pertinere autem huc arbitrantur, pallorem, in facie grauidae obseruandum, illius potissimum, quae alias, et ipso adhuc grauiditatis tempore, roseis labellis rutilantibusque picta apparebat genis; quod tamen non insolitum est in permultis, bene etiam valentibus, dum status grauiditatis semper morborum quidquam inducere videtur, succum nutritium detrahendo matri et foetui impertiendo. Sensuum deinde perturbationes huc referunt, visus obscuritatem, oculorum turbidum statum, eorumque collapsum quasi et concauam formam, caliginem, vertiginem, aurium tinnitum, aliaque. Quae tamen omnia aliis quoque morbis communia sunt, nec nisi eo demum tempore cum morte foetus coniuncta esse, aut inde produci existimabuntur, si ex aliis symptomatibus ea fuerint confirmata. Ad eandem sortem pariter pertinent, subito saepiusque obuinentes sanguinis orgasmus, vel vagae
phlo-

phlogoses, quibus grauidae infestantur, quae tamen tum in iis, quibus est nimis sensibile nervorum genus, tum in varia humorum dyscrasia, tum aliquando, viuo nihilo minus foetu, in mutato eius situ non raro animaduertuntur, vnde simul animi deliquia, pertinacior syncope, antecedentibus anxietatibus praecordiorum, immo ipsius cordis palpitationes enascuntur, magnaue viribus vitalibus vis infertur. Notandum autem est, si ea accidunt, aut per causas occasionales in grauidis excitentur, praecipue, si frequentior sit talium symptomatum recursus, in discrimen adduci posse embryonis vitam, et tunc eos, qui causam cum effectu confundunt, egregie falli. Oedemata pedum in grauidis saepe esse solent, ea impediti per extrema sanguinis progredientis documenta, in quibus etiam varii gradus solent observari, nec non transitoria non nunquam deprehenduntur, minime vero de statu embryonis in vtero testantur: licet non obscurum sit intellectu, eum, si perierit, ob grauitatem suam pondusque maioribus vasis sanguiferis, comprimendo eadem, insidias struere. Etiam ii, qui externam corporis superficiem, breui post mortem foetus, in grauida insolitis maculis foedari adstruunt, sane pro criterio habent, quod acrimoniae singularis est sequela, cuius praesentiam forte studiosius disquirens scrutator antea indubitatam detegit. Quam ob rem, si indicia mortis foetus non continent haec momenta, sed aliunde potius proficiuntur, sicuti in medicina facienda certa non docent, ita explanationem veritatis in foro minime praestabunt, sed vanae tantum sunt coniecturae. Sin demortuus iam foetus, in vtero detentus diutius retinetur, tunc, quod ROEDERERO *Element. art. obstetric. §. 377.* concedimus, matrem poterunt affligere. Sed natura, putrida auersans, breui eliminat cadauera.

Felicissime autem vivens grauida, quae suum egregie nutrit foetum, quique ad perfectionem suam lactissime pergit, in ipso tamen partus actu accedere conditiones quasdam inveniet, quae adeo beatæ hucusque vitæ filum abruptum tenero embryoni. Hæc itaque signa constituunt diagnostica, factam eius mortem docentia, curatius perscrutanda. Luculenta namque illa si fuerint aut reddantur, etiam in foro poterunt ceu demonstrationes innocentiae earum, quibus de interitu foetus movetur quaestio, adhiberi. Omne vero momentum videtur redire, aequè ad situm foetus in utero, dum partui sese accingit, ac ad fabricam et constitutionem partium in grauidis, quibus partus perficitur. Omnis etenim situs, qui difficilem partum facit, quo nimirum eae partes, quae ad vitam servandam maximopere pertinent, vehementer comprimuntur, ni obstetricia manu malum levetur, in periculum vitam deducit embryonis. Quodsi ergo vera paragonphosis capitis extiterit, inflammationesque partium orientur in diuturniore partu, de morte foetus vix superest dubitatio, praesertim si tumorem, vix non semper ab incunatione natum et renitentem, nunc mollescere atque subsidere inueniamus. Inter eas deinde partes, quae ad generationem pertinent, sola videtur pelvis ossea singulari egere attentione: haec enim per se aut angusta nimis aut alio quocunque modo male conformata est, quam utramque conditionem, quod ars illo tempore parum vel nihil mutare potest, funestam foetui euadere debere censemus. Virgent eundem dolores ad partum et in angustam pelvium deprimunt, ex qua raro vivus sponte arteque protruditur. Et si vero aliam, hisce malis medendi, methodum obstetricantes adhibere tentant, rite instituta ventris aut synchondroseos ossis pubis sectione, vtpot aliquando salutifera atque ad foetum

tum

~~—————~~
 tum seruandum idonea, noxam tamen ineuitabilemque ex
 ea mortem plerumque non tollit. In partu autem naturali
 iam per instituta partus molimina, si foetus ex aliis iam mo-
 mentis debilis animaduertitur, non desunt plane phaenome-
 na, quae eum defunctum iamiam praesagiunt, prius is in lu-
 cem quam protrahatur. Huc sane referri meretur, si, quod
 in uiuis turgere solet caput atque expandi, nunc collapsum
 esse sensimque mole sua magis imminui deprehendatur, quod
 pro signo quiescentium iamiam, nec amplius motorum hu-
 morum sanguinisque habendum est. Tunc ossa, potissimum
 superiora, propter suas, quibus cohaerent, membranas, in
 uiuente foetu succulentas, nunc pariter collabentes, acutiores
 margines suos, ad se inuicem applicatos, quod manus ob-
 stetricantis haud grauatim percipit, stridore manifestant, vi-
 tamque deficere docent. Quod vberius confirmatur si ori,
 quod facile patet, ubi attingi potest, lingua insit immobilis,
 nec irritanda ad motum, idemque si in forte propendentis
 manus digitis percipiatur, tandem, si in capite, vehemen-
 ter sic compresso, tumor non nascitur. Nec non eui-
 dentius signum habetur ex funiculo umbilicali, si elapsus
 ille vel ex parte vel integer propendat. Huic inesse docet
 anatomicae duas, non exiguas, arterias, quae ex iliicis inter-
 nis ortae, impetum cordis experiuntur et alacriter pulsant.
 Has non pulsantes si detegas, aut quod peius, in funiculo
 frigoris quendam sensum si percipias, certio rem de defici-
 ente vita notam habebis, eamque vere probatam, si foetus
 ex utero, vel protractus vel detrusus pleniori subiici queat
 scrutinio.

§. VIII.

Quare a nobis adhuc inuestiganda sunt argumenta, quae
 in neogenito ostendunt, eum iam mortuum fuisse natum.
 Ad

Ad quas itaque conditiones in primis recurrendum est medico forensi, quum de iis, quas mox adduximus, earundemque veritate tantum is queat iudicare, qui partui adfuit, omnesque eiusdem perspexit scenas, vel ipsum partum iuuit. Apparebit autem, si alibi superest quoddam iuuandi vel refocillandi nascendi auxilium, hic vitam seruari non potuisse. Sunt, si fidem mereri debent, momenta ex ipsius corporis inspectione, tum externa, tum ex interiorum partium perlustratione desumenda, ex quibus palam redditur, nec vagum, suspicionis plenum, rumorem, nec relationem incompletam eorum, qui in partu, ceu minus idonei testes, praesentes fuerunt, quidquam ad probandam valere veritatem. Curatione nimirum hac indagazione constabit, qualis fuerit neogeniti ad exitum eius ex utero vsque nutritio. Plenus formosusque plerumque, rite valens, ex utero egrediens infans conspicitur, contrarium vero statum huius vigoris defectum indicare antea docuimus, quem ex totius corporis et decente partium proportionem, collata, si fieri potest, cum matris habitu et constitutione diiudicamus. Tunc, quod in dissertatione nostra, *de diagnosi vitae foetus et neogeniti* §. V. declarauimus, exsueca, contracta, senum ad instar rugosa, flaccidaque integumenta corporis iam ante partum nutrimentum detractum fuisse infantulo manifestant. Ex quo utique probabile fit, inquisitae, quam vocant, carcere detentae, effatum non esse a veritate alienum, si motum eius modi foetus se vltimis temporibus partum percepisse adfirmer, idque eo magis, si ipsa in suo corpore circumferat morborum status aut sui corporis nutritionis deficientis testimonia. Quo accedit et hoc, quod mox post partum neogenitus in eo statu deprehendatur. Minime tamen huc imperfectos referimus foetus, quibus nondum omnium partium eam accessisse conformationem videmus, quae eius vitam ulterius munire aut

fer-

seruare potuisset, quum in adducta nostra de vita foetus scrip-
 tione, quae huc pertinent, excusserimus momenta. Quan-
 quam ex notata hac conditione apparet, periclitatum fuisse
 foetum de vita sua, maiorem tamen veritatis persuasionem
 habemus ex putrido eius statu, mox post partum conspicien-
 do. Nobis hic non obstant exempla, ab aliis proposita, foe-
 tus etiam per longum tempus in vtero detineri, sine vita, im-
 mo sensim eos emarcuissse aut plane in duram aliquam et pene
 lapideam massam fuisse commutatos, ex quibus elucefcet, pu-
 tredinem non perpetuam esse mortis pedisequam. Sed prae-
 ter id, quod in iis exemplis tempus, naturali partui destina-
 tum, plerumque differri solet et serotinum nimis fieri, in
 clauso etiam et aerem non admittente vtero, putredinis effe-
 ctus accedere nequibant, intercepto nihilo fecius conueniente
 humorum vitalium motu. Fauentibus autem iis, quae cor-
 ruptionem similem inducunt, caussis, emollitum, nec infre-
 quenter tumidum, aliquando oedematofum corpus neogeniti
 inuenimus, hinc cuticulam quoque, laxius cum cute cohae-
 rentem, secedere, in vesiculas, acri humore repletas, extolli,
 subiectas deinde partes fracidas esse, malumque spargere foe-
 torem. Is, aeri expositus per breue tempus, non, vt reli-
 qua solent cadauera, rigescere incipit, aut a frigore quasi in-
 durari, sed mollitiem seruat, articulorumque mobilitatem ali-
 quam, leuiori impetui obsequentem. Succorum, praecipue san-
 guineorum, in minimis vasculis haerentium, per teneram cutis
 structuram pellacentium, cum morte suppressus motus, macu-
 las nunc latiores, nunc minus amplas solet producere, quas sti-
 gmata seu *Todtenmachler* nominant, nec non ecchymoses con-
 stituit. Has aliqui non nisi praesente adhuc vita comparere pu-
 tant, sed post mortem etiam excitari posse contendit HEBEN-
 STREITIVS *Anthropolog. Sect. II. cap. II. §. 21.* siquidem putre-
 do resolutionem sanguinis producat, quae etiam ob calorem,

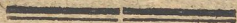

quo nihilo minus demortuus in utero fouetur foetus, eo citior certiorque contingit, quo maior ad id praestandum caloris est potentia. Necessario autem non boni sincerique sanguinis ea est extra vasa missio, sed fatiscentis et male olentis, vnde liuor partium non aegre in viridescentem vel luridum conuertitur colorem quantoeyus. Huius deinde putredinis eminentiorem gradum, circa funiculum umbilicalem obseruandum ALBERTI in *Iurisprudentia Medica Cap. IX. §. 9. To. 1.* statuit, quem et nos, ob cutis in hoc loco laxitatem et ob teneriorem cellulofam telam citius corrumpendam obseruauimus. Sit autem, vt funiculus iste plane destructus separetur, tunc vtrique praeclusis ad seruandum foetum viis, non potest non foetus subsequi interitus. Deprehendetur is flaccidus, collapsus, liuidus, facile in partes discerpendus, sponte vel leui tactu diffluens, si tunc reliqua vasa corporis sanguinem adhuc continent sufficientem, documentum simul est vitae ante partum amissae. Non negligenda autem est, in primis in legali disquisitione placentae quoque vterinae inspectio, nam et haec eo tempore, quo funiculum sic adfectum comperimus, a labe non erit immunis, sed pariter putrida ex pulpa quasi soluta constans. Impetrare tamen a me non possum, quin de nouo moneam, in neogenitis tantum has factas animaduersiones valere, nec in iis, quorum post aliquot tempus demum instituitur peruestigatio. Limites putredo habet, vt successiuam corporis destructionem producat, et vterus humanus, nisi singularia quaedam accesserint impedimenta, protinus ab ingrato se liberat hospite, erunt tamen in vitalibus, sic dictis, actionibus quaedam notae, quae mortem praegressam foetus significant. Hae quidem, quamdiu vita durat, exercentur strenue, impedito vero aut sublato earum exercitio vita deletur. Quis est, qui de sanguinis motu respiratio-

rationeque dicendum esse, non perspiciat? De utraque aliqua notanda veniunt. Sanguinem, per quem solum praefatur tenelli corporis incrementum, in suo non amplius vigere motu, periculosissimum esse, quilibet adsentietur nobis. Huius autem virtutem iam ante partum cessasse docet pallidus corporis et integumentorum eius color praecipue, omnique sanguinis extra vasa missi absentia, cuius effluxus in naturali aequae ac laborioso partu euitandus non est, ita, ut vix inuenias neogenitum, qui, in primis in vertice, stagnantis rubri sanguinis vestigia non ostendat. Id incautos nec satis rei gnaros facile decipit, ut in bregmate rubras, extra canales suos emissi cruoris maculas pro effectu habeant adhibitae cuiusdam violentiae externae. Hinc, nisi copiosus sanguis stagnauerit et sugillationem magnam fecerit, eo confidentius de silente ante partum corde decernere poterimus, in primis si funiculus umbilicalis corpus haemorrhagia non exhausterit, vasa potius maiora sanguine distendantur, instituta quoque cadaueris sectione, nullibi in cauis corporis effusa eius copia deprehendatur, sed grumosus ille intra suos retineatur cancellos. Declarauimus etiam superiore loco, enecari in partu compressione alioque modo posse nascendum, si obtortus in collo funiculus, qui ab umbilico procedit, strangulando eundem suffocauerit, non deerunt notae, quae id luculenter monstrent, per sugillationes comitantes. Ab ecchymosi manifesta e contrario cum aliis violentiae adhibitae indiciis vitae adhuc persistentis praesentia confirmatur. De altera vitali actione tandem, de respiratione nimirum, quum alibi in dissertationibus de *respiratione foetus* fusius egerimus, pauca huc referenda sunt. Parum enim absimus, quin pulmones, qui aerem nondum admiserunt, confirmet, veram nondum duxisse neogenitum extra vterum vitam, certissime persuasi, absque hac functione vitam nec esse, nec

persistere posse. Quibus autem hic opus sit cautelis atque rite determinandis conditionibus, id alibi iam dictum est. Integri, nec morbosâ labe adfecti recens nati pulmones, in aqua subsidentes, vitae plenae absentiam extra vterum demonstrant, etsi inde non sequitur, causas quasdam accedere non potuisse, quae vitae perfectioris statum interceperint. Vnicum tandem adiungimus, si in his visceribus, perlustrato nimirum corpore neogeniti, inveniatur momenta, quae functioni eiusdem obstacula ponunt, longe certiores nos reddi, vitam fuisse extra vterum impossibilem.

PICA

DE
MORTE FOETVS
EIVSQUE DIAGNOSI

INDVLTV
GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS

P R A E S
D. ERNESTO GO

THERAP. P. P. O. FA
ACAD. DECEMVIRO, COLLEC
ET APVD LIPSIC

PRO GRADV

DISPV
CAROLVS AVGV

SCHAFSTA
MEDICINAE BAC

A. D. XXX. SEPTEMB

LIPSIA
EX OFFICINA KL

